

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE
DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 99a/2020

privind controlul constituționalității unor prevederi din articolul 144
alin. (8) din Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012

CHIȘINĂU
19 noiembrie 2020

Curtea Constituțională, judecând în componența:

nei Domnica MANOLE, *Președinte*,
dlui Nicolae ROȘCA,
nei Liuba ȘOVA,
dlui Serghei ȚURCAN,
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea nei Dina Musteața, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată pe 19 iunie 2020,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând pe 19 noiembrie 2020 în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află sesizarea privind controlul constituționalității a textelor „până la încetarea procesului, orice parte interesată” și „în cazul descoperirii unor titluri hotărâtoare” din articolul 144 alin. (8) din Legea insolvențității nr. 149 din 29 iunie 2012, depusă de către dl Chiril Moțpan, deputat în Parlament.

2. Sesizarea a fost depusă la Curtea Constituțională pe 19 iunie 2020, în baza articolului 135 alin. (1) litera a) din Constituție.

Legislația pertinentă

3. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 20

Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

[...]”.

Articolul 23

Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

4. Prevederile relevante ale Legii insolvențității nr. 149 din 29 iunie 2012 sunt următoarele:

Articolul 144

Creanțele contestate

„[...]”

(2) Contestațiile se depun în scris la instanța de judecată care examinează cazul de insolvență cu cel puțin 3 zile înainte de data ședinței fixate pentru examinarea valabilității creanțelor incluse în tabelul definitiv. Contestațiile înaintate după termenul prevăzut se declară tardive și se restituie fără a fi examinate.

[...]

(8) După expirarea termenului de depunere a contestațiilor prevăzut la alin.(2) și **până la încetarea procesului, orice parte interesată** poate face contestație împotriva trecerii unei creanțe sau a unui drept de preferință în tabelul creanțelor în cazul descoperirii unui fals sau unei erori esențiale care au determinat admiterea creanței sau a dreptului de preferință, precum și **în cazul descoperirii unor titluri hotărâtoare** necunoscute până atunci.

[...]”.

[În redacția de până la adoptarea Legii nr. 141 din 16 iulie 2020]

Articolul 144 Creanțele contestate

„[...]”

(2) Contestațiile se depun la instanța de insolvență în termenul prevăzut la art.143 alin. (6). Contestațiile înaintate după acest termen se declară tardive și se restituie fără a fi examinate.

[...]

(8) Din data expirării termenului de depunere a contestațiilor prevăzut la alin.(2) și până la încetarea procesului, administratorul/lichidatorul sau orice parte interesată, în cazul descoperirii unui fals sau a unei erori esențiale care a determinat admiterea creanței, precum și în cazul descoperirii unor circumstanțe esențiale necunoscute până atunci, poate face contestație împotriva trecerii unei creanțe în tabelul creanțelor. Contestația se depune în termen de 15 zile de la data la care partea a cunoscut sau ar fi trebuit să cunoască situația ce determină promovarea contestației. Odată cu depunerea contestației, administratorul/lichidatorul poate cere instanței de insolvență să suspende dreptul de vot al creditorului, în partea creanței contestate, până la soluționarea contestației. Dacă admite contestația, instanța de insolvență poate obliga la plata despăgubirilor creditorului care a înaintat cu rea-credință cererea de admitere a creanței.

[...]”.

[În redacția Legii nr. 141 din 16 iulie 2020, în vigoare din 14 septembrie 2020]

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului sesizării

5. În argumentarea sesizării, autorul susține că legislatorul nu a reglementat momentul din care începe să curgă termenul pentru depunerea unei contestații, în sensul articolului 144 alin. (8) din Legea insolvenței. Autorul sesizării argumentează că legislatorul nu a prevăzut termenul de prescripție pentru depunerea contestației în vederea excepțiilor și condițiilor apărute pentru depunerea contestației, nici nu a descris momentul începerii curgerii termenului pentru depunerea contestației similar celui din procedura

de revizuire, prevăzută de articolul 450 din Codul de procedură civilă. Prin urmare, o creanță validată printr-o hotărâre irevocabilă poate fi contestată după expirarea termenului și în condiții neclare, în orice moment și de oricine.

6. Totodată, autorul a notat că în practică judecătorii interpretează diferit noțiunea de „parte”. În unele cazuri noțiunea de „parte” este asimilată cu noțiunea de „participant” la procesul de insolvență, iar în alte cazuri nu. În cazul în care mai mulți judecători interpretează diferit noțiunea de „parte”, aceasta înseamnă că legea nu este clară, iar termenul contestat este neconstituțional.

7. De asemenea, autorul menționează că noțiunea de „titluri hotărâtoare” este de natură să creeze confuzii în privința actelor care s-ar include în această categorie, în măsura în care în legislație nu este oferită nicio definiție a acestui text, fapt care afectează principiul preeminenței dreptului. Astfel, creditorul unei creanțe validate și înscrise în tabelul definitiv al creanțelor se află într-un risc continuu, deoarece aceasta poate fi contestată și anulată oricând și de oricine, fiind încălcată stabilitatea și securitatea raporturilor juridice, și, în consecință, dreptul la proprietate.

8. Potrivit autorului sesizării, dispozițiile contestate sunt contrare articolelor 1 alin. (3), 4, 7, 15, 20 și 46 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

9. Examinând admisibilitatea sesizării, Curtea constată următoarele.

10. Articolele 25 lit. g) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și 38 alin. (1) lit. g) din Codul jurisdicției constituționale îi conferă deputatului în Parlament dreptul de a sesiza Curtea Constituțională.

11. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a Legii insolvenței, ține de competența Curții Constituționale.

12. Curtea reține că obiectul sesizării îl constituie prevederile contestate ale articolului 144 alin. (8) din Legea insolvenței, care nu au constituit anterior obiect de control al constituționalității.

13. Autorul sesizării susține că norma contestată ar veni în contradicție cu articolele 1 alin. (3) [*statul de drept*], 4 [*drepturile și libertățile omului*], 7 [*Constituția, Legea Supremă*], 15 [*universalitatea*], 20 [*accesul liber la justiție*], 23 [*dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle*] și 46 [*dreptul la proprietate*] din Constituție.

14. Curtea reține că după depunerea sesizării nr. 99a/2020 privind controlul de constituționalitate, pe data de 16 iulie 2020, Parlamentul Republicii Moldova a adoptat Legea nr. 141 pentru modificarea Legii insolvenței și a formulat alineatul (8) din articolul 144, care conținea textul contestat de autorul sesizării într-o nouă redacție. Astfel, începând cu 14 septembrie 2020, data intrării în vigoare a Legii nr. 141 din 16 iulie 2020, articolul 144 alin. (8) are următoarea redacție: „Din data expirării termenului de depunere a contestațiilor prevăzut la alin. (2) și până la încetarea procesului, administratorul/lichidatorul sau orice parte interesată, în cazul

descoperirii unui fals sau a unei erori esențiale care a determinat admiterea creanței, precum și în cazul descoperirii unor circumstanțe esențiale necunoscute până atunci, poate face contestație împotriva trecerii unei creanțe în tabelul creanțelor. Contestația se depune în termen de 15 zile de la data la care partea a cunoscut sau ar fi trebuit să cunoască situația ce determină promovarea contestației. Odată cu depunerea contestației, administratorul/lichidatorul poate cere instanței de insolvență să suspende dreptul de vot al creditorului, în partea creanței contestate, până la soluționarea contestației. Dacă admite contestația, instanța de insolvență poate obliga la plata despăgubirilor creditorul care a înaintat cu rea-credință cererea de admitere a creanței.”

15. Astfel, legislatorul a modificat integral prevederile alineatului (8) din articolul 144 al Legii insolvenței, care conținea textele contestate de autorul sesizării. În aceste condiții, Curtea reiterează că **exercitarea controlului constituționalității unei legi, în sensul articolului 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, poate interveni atât înainte de promulgare, cât și după intrarea în vigoare prin îndeplinirea procedurilor cerute de lege (HCC nr. 9 din 14 februarie 2014, § 59), dar nu și asupra unei legi sau asupra unei prevederi a legii care nu mai este în vigoare.**

16. În context, Curtea notează că dispozițiile Legii Supreme fac distincție între exercitarea controlului constituționalității unei legi, în baza articolului 135 alin. (1) lit. a) și controlul de constituționalitate al unei legi efectuat în baza articolului 135 alin. (1) lit. g), în procedura excepției de neconstituționalitate. În acest din urmă caz, **pornind de la natura excepției de neconstituționalitate, ea poate fi ridicată și asupra actelor care nu mai sunt în vigoare, dacă sub imperiul acestora s-au născut raporturi juridice care continuă să producă efecte, iar norma este aplicabilă raporturilor juridice litigioase și este determinantă în soluționarea cauzei (HCC nr. 2 din 9 februarie 2016, § 73).**

17. Astfel, Curtea constată că, datorită abrogării normei care conținea textele contestate, sesizarea autorului depusă în baza articolului 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, este lipsită de obiectul controlului de constituționalitate.

18. Prin urmare, în baza celor menționate *supra*, Curtea constată că sesizarea nu întrunește condițiile de admisibilitate și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în baza articolului 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și a articolelor 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind controlul constituționalității textelor „până la încetarea procesului, orice parte interesată” și „în cazul descoperirii unor titluri hotărâtoare” din articolul 144 alin. (8) din Legea

insolvabilității nr. 149 din 29 iunie 2012, depusă de către dl Chiril Moțpan, deputat în Parlament.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Domnica MANOLE

Chișinău, 19 noiembrie 2020

DCC nr. 132

Dosarul nr. 99a/2020